

Az amerikai szőlőkabóca elleni integrált védekezési technológia házikerti szőlőkben

II. rész: Az imágók elleni védekezés

Az amerikai szőlőkabóca a szőlő aranyszínű sárgaság betegségét kiváltó zárlati kórokozó (röviden: FD fitoplazma) terjesztője, így a kabóca elleni védekezés célja az, hogy minél kevesebb egyed maradjon a szőlőben és csökkenjen a betegség továbbterjedésének esélye.

A házikerti szőlőknek is nagy jelentőségük van a térségi és az országos védekezésben, hiszen szinte minden településen vannak kisebb-nagyobb szőlőterületek. Ha a szőlőkben elmarad a védekezés, ott a fertőzés is könnyen megtörténik és onnan a kifejlett amerikai szőlőkabóca át tudja vinni a kórokozót a környező kertekbe és az árutermelő szőlőültetvényekbe is. Ezért az is fontos, hogy a térségben a szőlőt művelők azonos időszakban, a hatósági és kamarai felhívások figyelembevételével mindannyian védekezzenek.

Mikor és hogyan kell figyelni az imágókat?

Az amerikai szőlőkabóca kifejlett alakjai (imágók) általában július elejétől-közepétől jelennek meg. Az imágók a lárvákkal ellentétben repülni is tudnak, ezért nemcsak a saját szőlőben maradhatnak fenn, hanem a környező kezeletlen vagy elhanyagolt szőlőkből is bepölhetnek.

A megfigyelésüket sárga ragacslappal lehet segíteni, ez a gazdaboltokban többnyire beszerezhető. Házikerti szőlőben, néhány száz tőkés zártkertben már 1-2 sárga ragacslap kihelyezése is megfelelő. A lapokat úgy kell kihelyezni, hogy a lomb ne takarja el őket, és a repülő kabócák (melyeket vonz a csapda sárga színe) rá tudjanak repülni és így bele tudjanak ragadni.

A sárga ragacslapokat rendszeresen ellenőrizni kell, de nehézség, hogy abba sokféle rovar fog beleragadni. Képek, de inkább szakember segítségével lehet megállapítani a fogott vektor kabócák számát. A 4 imágó/sárga lap/10 nap érték elérése vagy meghaladása már védekezési küszöbnek tekinthető, tehát permetezni kell. Akinek nem áll módjában a sárgalapos megfigyelés, neki a térségre szóló hatósági felhívásokat kell feltétlen követnie és az abban leírtakat betartania.

Mikor kell permetezni?

Ha figyelve a híreket, közléseket az adott térségre hatósági védekezési felhívás vonatkozik, a védekezést a felhívásban megadott időszak figyelembevételével kell elvégezni. A felhívások célja, hogy az érintett területeken a permetezések időben összehangoltan történjenek meg, mert így csökkenthető legjobban a kabócák száma és a betegség terjedésének kockázata.

Az első imágók megjelenése önmagában még nem jelent azonnali permetezési kötelezettséget! Ha a fogások elérik a védekezési küszöböt vagy növekednek, a kezelést nem lehet halogatni. A túl korai kezelés azért lehet gyengébb hatású, mert a később betelepülő imágókat már nem éri el, a túl késői kezelés viszont növeli annak kockázatát, hogy a kabócák hosszabb ideig terjesszék a kórokozót.

Milyen készítményt lehet használni?

Csak olyan növényvédő szer használható, amely Magyarországon szőlőben, az adott időpontban és az adott károsító ellen engedélyezett! Imágók elleni kezelésnél különösen fontos ellenőrizni, hogy a készítmény a kifejlett alakok ellen is alkalmazható-e, ezt még vásárláskor érdemes megnézni.

A készítmény kiválasztásakor mindig el kell olvasni az engedélyokiratot vagy a címkét. Be kell tartani az előírt dózist, az élelmezés-egészségügyi várakozási időt, a kezelések maximális számát, a két kezelés közötti előírt időtartamot, valamint a méh- és környezetvédelmi előírásokat. A megengedettnél nagyobb dózis alkalmazása nem javítja biztonságosan a hatást, viszont jogszerűtlen és veszélyes lehet.

Bizonytalanság esetén a hatóság, a növényorvos, a Növényorvosi Kamara, a gazdabolt segítségét célszerű kérni.

Hogyan kell elvégezni a kezelést (permetezést)?

A permetezésnél törekedni kell arra, hogy a permetlé a teljes lombfelületet, a levelek fonákát, a szőlő belsőbb részeit is elérje. Különösen fontos a szomszédos, elhanyagolt vagy kezeletlen szőlők felőli oldal megfelelő kezelése.

A permetezést ne erős napsütésben, nagy melegben vagy szeles időben végezzük. Kontakt vagy fényre érzékeny készítményeknél a késő esti kijuttatás kedvezőbb lehet, de ebben is mindig az adott készítmény engedélyokiratát kell követni.

Permetezés előtt ellenőrizni kell, hogy van-e virágzó gyom, takarónövény, aljnövényzet vagy mézharman a szőlőben, illetve virágzó növényállomány a közvetlen környezetben. Ha virágzó gyom vagy takarónövény van jelen, azt a kezelés előtt 2 nappal javasolt lekaszálni, hogy a permetezés idejére a terület ne legyen vonzó a méhek számára. Méhekre veszélyes vagy méhkímélő technológiához kötött készítménynél az engedélyokirat méhvédelmi előírásait szigorúan be kell tartani!

A növényvédőszerek előkészítésekor, és kijuttatásakor a címke szerinti védőfelszerelést (megfelelő gumikesztyűt, maszkot, szemüveget, öltözetet) a saját egészségünk védelme érdekében feltétlenül viselni kell!

Mit kell tenni a permetezés után?

A kezelés után a sárgalapos megfigyelést új csapdák kihelyezésével folytatni kell. Így ellenőrizhető, hogy csökkent-e az imágók száma, vagy történt-e újabb betelepülés. Ha a kezelés után is 4 egyed/sárga lap/10 nap feletti fogás tapasztalható, az fokozott kockázatot jelez.

Figyelni kell továbbra is a hatósági felhívásokat. Újabb kezelés csak úgy végezhető, ha az alkalmazni kívánt készítmény engedélyokirata ezt lehetővé teszi. Különösen a szürethez közel az élelmezés-egészségügyi várakozási idő betartása nagyon fontos. Ez a címkén is szerepel és megmondja, hogy a permetezés után hány napnak kell elteltie ami után a szőlőből fogyasztani lehet, az szüretelhető.

A tünetgyanús tőkék bejelentése

A permetezés mellett a szőlőtőkék arany színű sárgaság betegsége utaló tüneteinek megfigyelése is minden szőlőtulajdonos feladata. Gyanús lehet például a levelek lefelé sodródása, elszíneződése, a hajtások rossz beérése, valamint a fürtök vagy bogyók fonnyadása, töppedése, elszáradása.

Tünetgyanús tőke észlelése esetén szakember segítségét célszerű kérni, a tőkét meg kell jelölni, fényképet is lehet róla készíteni. A gyanút viszont be kell jelenteni az illetékes megyei növényvédelmi hatóságnak. Fertőzésgyanú esetén a hatósági eljárás, a mintavétel és a tőke eltávolításának rendjét a hatósági előírások szerint kell majd követni.

Feljegyzés és együttműködés

Házikerti szőlőben is javasolt feljegyezni a megfigyelések mellett a permetezések adatait: a dátumát, méhkímélő technológia esetén a pontos időpontját, a készítmény nevét, az alkalmazott dózist, a permetlé mennyiségét, a kezelt terület nagyságát.

Az imágók elleni védekezés nemcsak egy-egy szőlőskert saját ügye. A védekezés akkor a legeredményesebb, ha a szomszédos szőlők és árutermelő ültetvények kezelése térségi szinten, egymásra figyelemmel, azonos naptári időszakban történik. Ezért fontos a hatósági és kamarai felhívások követése, a szomszédok tájékoztatása és az elhanyagolt szőlők problémájának jelzése.

ÖSSZEFOGLALÓ

Az amerikai szőlőkabóca elleni védekezés nemcsak a nagy ültetvények feladata, hanem a házikerti szőlőkben is fontos része a szőlő aranyszínű sárgaság betegség elleni fellépésnek, mivel a kabóca képes a kórokozó hatékony terjesztésére. A kifejlett kabócák már repülni is tudnak, ezért nemcsak az adott szőlőben okoznak kockázatot, hanem a környező szőlőkbe is áttérjedhetnek.

A védekezést a hatósági felhívások figyelembevételével, az adott időszakban szőlőben és imágók ellen engedélyezett készítménnyel kell elvégezni. A permetezésnél fontos a teljes lombfal, a levelek fonáka, a belsőbb lombrészek és a szegélyek megfelelő permetléfedettsége. A készítmény címkéjén és engedélykiratában szereplő dózist, várakozási időt, kezelésszámot, valamint méh- és környezetvédelmi továbbá a személyi védelmi előírásokat minden esetben be kell tartani.

Ha kezeletlen szőlők maradnak, onnan a kabóca be tud települni a már kezelt területekre is, az elhagyott szőlők pedig legtöbbször a betegség forrásai is egyben, így fokozottan kockázatosak.

A szőlőtőkék tüneteit is rendszeresen figyelni kell és a tünetgyanús tőkéket be kell jelenteni a megyei növényvédelmi hatóságnak.

A sikeres védekezés alapja az együttes fellépés: minél többen és minél összehangoltabban védekeznek, annál kisebb az esélye annak, hogy az amerikai szőlőkabóca és az általa terjesztett, a fertőzött tőkék pusztulásához vezető betegség akadálytalanul továbbterjedjen.

Fontos, hogy a szőlőt mindenki figyelje, a hivatalos felhívásokat kövesse, időben védekezzen, és a tünetgyanús tőkéket bejelentse, az elhagyott, kivadult szőlőket sürgősen felszámolják.

Budapest, 2026. július 09.

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara
www.magyaroveny orvos.hu